

2022, respectiv ale Metodologiei de organizare și desfășurare a examenului de bacalaureat-2011, prevăzută în Anexa 2 la OMECTS nr. 4799/2010 și ale OME nr. 5151/30.08.2021, privind organizarea și desfășurarea examenului național de bacalaureat – 2022 privind organizarea și desfășurarea examenului național de bacalaureat – 2022, precum și prevederile tuturor instrucțiunilor/procedurilor elaborate de Comisia Națională de Organizare a Evaluării Naționale, respectiv de Comisia Națională de Bacalaureat pentru sesiunile de examen din anul 2022.

1. DESCRIEREA PROCEDURII

Art. 4. (1) Părinții/tutorii legal instituți/reprezentanții legali ai elevilor/elevii majori cu deficiențe de vedere, deficiențe de auz și tulburări de neurodezvoltare (tulburare de spectru autist cu sau fără tulburări de sănătate intelectuală asociate, tulburări specifice de învățare, tulburări cu deficit de atenție/hiperactivitate, tulburări de dezvoltare intelectuală și alte tulburări de neurodezvoltare) se vor exprima în scris, de regulă, înainte de simularea examenelor naționale, dar nu mai târziu de data limită prevăzută în Calendarul de desfășurare al examenelor naționale, privind înscrierea absolvenților clasei a VIII-a la evaluarea națională/înscrierea absolvenților clasei a XII-a la examenul național de bacalaureat, solicitând conducerii unității de învățământ adaptarea condițiilor pentru susținerea examenului, conform prevederilor prezentei proceduri. Solicitarea se face în baza certificatului de orientare școlară și profesională/a certificatului de încadrare în grad de handicap/a unei adeverințe medicale eliberate de comisia medicală județeană/a municipiului București de orientare școlară-profesională sau, în județele în care nu funcționează comisii medicale de orientare școlară-profesională, în baza unui document medical eliberat de medicul specialist.

(2) În conținutul solicitării depuse în scris de către părinții/tutorii legal instituți/reprezentanții legali ai elevilor/elevii majori cu deficiențe de vedere, deficiențe de auz, tulburări de neurodezvoltare, se menționează modalitatea de adaptare a condițiilor de examinare, în funcție de particularitățile individuale și de cele specifice deficienței.

Art. 5. (1) Cererea înregistrată la unitatea de învățământ este valabilă atât pentru simularea examenelor naționale, cât și pentru examenele naționale. În cazul în care intervin modificări față de cererea inițială, părinții/tutorii legal instituți/reprezentanții legali ai elevilor/elevii majori care fac obiectul prezentei proceduri se pot adresa cu o nouă cerere, în perioada prevăzută de Calendarul examenelor naționale.

(2) Conducerea unității de învățământ transmite toate cererile pentru adaptarea condițiilor de examen către Comisia județeană/a municipiului București de organizare a Evaluării naționale, respectiv către Comisia județeană/a municipiului București de organizare a examenului de Bacalaureat. Comisia județeană/a municipiului București de organizare a examenului de Bacalaureat transmite cererile însoțite de documentele medicale aferente, către Comisia Națională de Bacalaureat.

(3) Comisia județeană/a municipiului București de organizare a Evaluării naționale, respectiv Comisia Națională de Bacalaureat decid aprobarea sau respingerea argumentată a cererilor. Comisia județeană/a municipiului București de organizare a Evaluării naționale trimite, pentru fiecare cerere, rezoluția în două exemplare: una pentru unitatea de învățământ și una pentru părinții/tutorii legal instituți /reprezentanții legali ai elevilor/elevii majori pentru care s-au solicitat condiții de egalizare a sanselor, prin adaptarea procedurilor de examinare. În cazul examenului de Bacalaureat, Comisia Națională de Bacalaureat trimite, pentru fiecare cerere, rezoluția, Comisiei Județene/a municipiului București de organizare a examenului de Bacalaureat, care o va comunica unității de învățământ unde este înscris elevul și părinților.

Secțiunea 1 — Adaptarea procedurilor de examen în funcție de particularitățile individuale și de cele specifice deficienței de vedere

Art. 6. Părinții/tutorii legali instituți/reprezentanții legali ai elevilor/elevii majori cu deficiențe de vedere își vor exprima, în scris, potrivit art. 4, opțiunile referitoare la modalitatea de accesibilizare a subiectului/ modul de redactare a subiectelor (scriere obișnuită, scriere obișnuită cu caractere mărite sau prin intermediul unui profesor asistent, scriere braille).

Art. 7. În redactarea/modul de transmitere a subiectelor de examen către candidat se va ține cont de gradul deficienței de vedere (acuitate vizuală, ambliopie, cecitate), astfel:

- a) Asigurarea subiectelor în scriere obișnuită cu caractere mărite se realizează de către comisia din centrul de examen sau, după caz, de subcomisia din centrul de examen, prin transpunerea automată a subiectului din format A4 în format A3, prin intermediul unui copiator.
- b) Multiplicarea subiectelor în sistem de scriere braille se realizează de către comisia din cadrul centrului de examen sau, după caz, de subcomisia din centrul de examen, pe imprimante specializate braille, prin intermediul unor programe software specializate, prin scanare sau prin transpunerea manuală a textului după dictare/prin aducerea subiectului în format electronic. Candidații cu deficiență de vedere care solicită susținerea examenelor naționale prin utilizarea sistemului braille primesc subiectele transpuse în scriere braille, precum și subiectul în scriere obișnuită. După distribuirea subiectelor, pentru identificarea eventualelor erori de transcriere și, după caz, menționarea diferitelor figuri/scheme/diagrame și altele asemenea, profesorii asistenți dau citire subiectelor.
- c) Pentru candidații cu deficiență de vedere care solicită susținerea examenelor naționale prin utilizarea sistemului braille, dar nu există condiții pentru transpunerea subiectelor și multiplicarea acestora prin sistemul braille, subiectele se transmit prin dictare directă, de către unul dintre profesorii asistenți, timpul de redactare a lucrărilor scrise fiind contorizat de la momentul finalizării dictării.
- d) Pentru candidații cu deficiență de vedere care optează pentru elaborarea lucrării scrise prin dictare, subiectele se comunică prin citire/dictare, de către un profesor asistent, transmiterea cerințelor putându-se realiza secvențial.
- e) Pentru citirea subiectelor se poate folosi și tehnologie asistivă, fără conectare la internet și care să nu permită descărcarea de documente. Dispozitivele pot fi puse la dispoziție de unitățile de învățământ sau pot fi dispozitive personale ale candidaților, verificate în prealabil de către membrii comisiei din centrul de examen.
- f) Citirea subiectelor cu ajutorul tehnologiei asistive (voce sintetică pe laptop, PC etc.) poate fi însoțită de dictarea cerințelor de către un profesor asistent. Candidații pot utiliza laptopurile sau celelalte categorii de dispozitive electronice personale numai după ce au fost verificate în prealabil, astfel încât să nu conțină în memoria internă materiale interzise la examen.

Art. 8. În centrele de examen în care susțin examen candidați cu deficiențe de vedere în sistem de scriere braille sau cu tehnologie asistivă din comisia din cadrul centrului de examen sau, după caz, din subcomisie, fac parte un specialist în transpunerea subiectelor în sistem braille, precum și un cadru didactic cu competențe în utilizarea tehnologiei de acces pentru nevăzători.

Art. 9. (1) Redactarea lucrărilor scrise se realizează prin scriere manuală, prin sistemul de scriere braille, scriere cu ajutorul calculatorului prin intermediul unui soft de tipul cititorului de ecran sau prin dictare.

- (2) Candidații pentru care se asigură subiectele cu caractere mărite pot utiliza pentru redactarea lucrărilor scrise, mijloace optice de sprijin (lupe sau lentile speciale), precum și mijloace electronice de sprijin (lupe electronice portabile sau aparate de mărit cu circuit închis), proprii sau puse la dispoziție de unitățile de învățământ.
- (3) Pentru candidații care solicită subiectele în alfabetul braille, la disciplinele geografie/matematică, hărțile/figurile/graficele se transpun în format tactil, prin intermediul tehnologiei de acces.
- (4) La proba scrisă pentru disciplina Geografie, pentru accesibilizarea modului de lucru pe hartă, candidații cu deficiențe de vedere pot folosi Stiloul Prietenos (PenFriend), care se achiziționează împreună cu etichetele asociate acestora, etichete speciale ce permit înregistrarea vocală.
- (5) La disciplina Matematică, candidații cu deficiențe de vedere, în funcție de gradul de deficiență, pot beneficia, la cerere, de scheme/desene/figuri geometrice în format mărit, de utilizarea cubaritmului sau a unor instrumente geometrice accesibilizate (de exemplu, rigla, echerul, compasul braille) sau au posibilitatea de a redacta descrierea figurilor geometrice, acordându-se punctajul conform baremului stabilit.
- (6) Lucrările care se realizează prin dictare se scriu de către unul dintre profesorii asistenți, în săli distincte, supravegheate audio-video. Completarea colțului care se secretizează se realizează, de asemenea, de către profesorii asistenți.
- (7) Lucrările scrise în alfabet braille se redactează pe hârtie specială braille, pusă la dispoziție de unitatea de învățământ de la care provin elevii, care poartă ștampila centrului de examen.
- (8) După finalizarea elaborării, profesorii asistenți preiau lucrările scrise în alfabet braille, numerotează colile cu cerneală albastră și atașează broșura cu subiectele/un număr suficient de coli tipizate pentru transcriere. Pentru fiecare candidat, profesorii asistenți înscriu în colțul negru al broșurii/primei coli tipizate datele candidatului și efectuează secretizarea conform procedurilor aprobate, în prezența candidatului și a însoțitorului acestuia.
- (9) Lucrările scrise în alfabet braille, împreună cu broșurile/colile tipizate se preiau de către comisia din centrul de examen și se predau, distinct, comisiei județene/a municipiului București de organizare a evaluării naționale, respectiv Comisiei de bacalaureat județeană/a municipiului București, în cadrul căreia va funcționa o subcomisie pentru asigurarea transcrierii conținutului lucrărilor din alfabetul braille în alfabetul obișnuit, în broșură/pe coli tipizate. Membrii acestor subcomisii sunt cadre didactice specializate în scrierea/citirea alfabetului braille. Subcomisia se află în coordonarea președintelui comisiei județene/a Municipiului București și este numită prin decizie a inspectorului școlar general. Lucrările transcrise se transmit odată cu celelalte lucrări în centrul zonal de evaluare.
- (10) Lucrările redactate pe dispozitive electronice se listează în sala în care a fost susținută proba, se copiază de unul dintre profesorii asistenți pe foaie tipizată, care se secretizează conform procedurilor aprobate, în prezența a cel puțin doi membri ai comisiei.

Secțiunea 2 — Adaptarea procedurilor de examen în funcție de particularitățile individuale și de cele specifice deficienței de auz

Art. 10. (1) Candidații cu deficiențe de auz pot solicita susținerea probelor de examen cu subiecte unice cu suportul interpretilor limbajului mimico-gestual, cadre didactice din învățământul preuniversitar de altă specialitate decât cea la care se susține proba și care nu au predat la clasele din care provin candidații.

(2) La cererea motivată a părinților/tutorilor legal instituți/reprezenților legali ai elevilor/elevii majori, candidații pot beneficia de interpreți autorizați în limbajul mimico-gestual autorizați, alții decât cei propuși de unitatea de învățământ, de altă specialitate decât cea la care se susține proba.

(3) Pentru evitarea/eliminarea blocajelor în comunicarea dintre candidat și interpret, în situația în care interpretul limbajului mimico-gestual este desemnat de ISJ/ISMB, se recomandă o cunoaștere prealabilă între interpret și candidat, cu cel mult 10 zile lucrătoare înainte de prima probă, astfel încât să se asigure o cunoaștere comună a semnelor limbii române.

(4) În situația în care nu poate fi asigurat un număr corespunzător de interpreți ai limbajului mimico-gestual în condițiile prevăzute la alin. (1), comisiile județene/Comisia municipiului București de organizare a Evaluării naționale, respectiv comisiile județene/Comisia municipiului București de Bacalaureat asigură prezența în fiecare centru de examen în care sunt candidați cu deficiențe de auz, pe toată durata desfășurării probelor, a unor interpreți în limbajul mimico-gestual autorizați, de altă specialitate decât cea la care se susține proba.

(5) Accesul în centrul de examen a interpreților limbajului mimico-gestual prevăzuți la alin. (1), alin. (2), alin. (3) și alin. (4) este permis în baza unei delegații semnate de inspectorul școlar general.

Art. 11. (1) În vederea accesibilizării cerințelor subiectelor pentru fiecare probă, interpretul transmite candidatului/ candidaților, prin limbaj mimico-gestual, conținutul cerințelor, atât la începutul fiecărei probe, cât și secvențial, după fiecare cerință, după caz.

(2) Ținând seama de măsurile igienico – sanitare impuse de contextul pandemic, se pot utiliza măști adaptate/viziore, care să permită comunicarea în limbajul mimico – gestual.

Art. 12. Redactarea lucrării scrise se poate realiza prin dictare, unui profesor asistent, sau prin utilizarea unui calculator. Lucrarea redactată de candidat pe calculator se listează în sala în care a fost susținută proba și se semează pe fiecare pagină de către candidat. Unul dintre profesorii asistenți asigură secretizarea și transcrierea lucrării în broșură/pe coli tipizate.

Art. 13. În cadrul probei de evaluare a competențelor lingvistice într-o limbă de circulație internațională din cadrul examenului național de bacalaureat, candidații cu deficiențe de auz nu susțin proba de înțelegere a unui text audiat. În certificatul de competență lingvistică, rubrica respectivă, ce corespunde competenței de înțelegere a unui text audiat, se barează.

Secțiunea 3 — Adaptarea procedurilor de examen în funcție de particularitățile individuale și de cele specifice tulburărilor de neurodezvoltare

Secțiunea 3.1. — Adaptarea procedurilor de examen în funcție de particularitățile individuale și de cele specifice tulburărilor de spectru autist, tulburărilor cu deficit de atenție/hiperactivitate, tulburărilor de dezvoltare intelectuală sau altor tulburări de neurodezvoltare

Art. 14. (1) În vederea identificării soluțiilor optime de adaptare a modalității de susținere a probelor și pentru evitarea/eliminarea blocajelor sau stărilor de anxietate/disconfort psihic, cauzate de introducerea elevului cu tulburare de spectru autist într-un mediu nefamiliar, se asigură cunoașterea prealabilă dintre candidat și însoțitor, în cazul în care a fost desemnat de ISJ/ISMB, potrivit art. 17, alin. (6). Totodată, însoțitorul i se poate adresa elevului pentru a-i oferi sprijin în concentrarea asupra rezolvării subiectului, fără a interfera cu conținutul probei de examen.

(2) Sala de examen nu va conține distractori și se recomandă evitarea stimulilor externi.

Art. 15. (1) Subiectele pentru probele scrise se transmit candidaților cu tulburare de spectru autist sau cu alte tulburări de neurodezvoltare, în format letric, cu posibilitatea promptării și administrării secvențiale de către un profesor asistent, după caz. Subiectele se citesc, pe rând, în ordinea în care se elaborează lucrarea și se pot repeta la cererea candidatului.

(2) Redactarea lucrării scrise se poate realiza prin dictare, unui profesor asistent, sau prin utilizarea unui calculator. Lucrarea redactată de candidat pe calculator se listează în sala în care a fost susținută proba și se semează pe fiecare pagină de către candidat. Unul dintre profesorii asistenți asigură secretizarea și transcrierea lucrării în broșură/pe coli tipizate.

(3) Pe timpul realizării probelor scrise se acordă, la cerere, pauze, cu respectarea încadrării în termenul maxim prevăzut pentru redactarea lucrării și, de asemenea, este permisă folosirea unui sistem de recompensă tangibil (alimente, jucării) sau vizual (fețe vesele, buline), precum și prezentarea vizuală a timpului.

Secțiunea 3.2. — Adaptarea procedurilor de examen în funcție de particularitățile individuale și de cele specifice tulburărilor specifice de învățare (TSI)

Art. 16. (1) Părinții/tutorii legali instituți/reprezentanții legali ai elevilor/elevii majori cu tulburări specifice de învățare își vor exprima, în scris, potrivit art. 4, opțiunile referitoare la modalitatea de accesibilizare a subiectului/modul de redactare a subiectelor specificând mijloacele/instrumentele/modul de redactare al lucrării, aspecte esențiale pentru pregătirea/asigurarea/respectarea tuturor elementelor necesare adaptării procedurilor de examinare.

(2) Exemple de adaptări ale procedurilor de examinare pentru candidații cu tulburări specifice de învățare:

a) Citirea subiectelor de către un profesor asistent, pentru candidații cu dislexie. Subiectele se citesc cu voce tare, pe rând, în ordinea în care se elaborează lucrarea și se pot repeta la cererea candidatului;

b) Realizarea lucrării scrise prin dictarea conținutului acesteia, de către elevul cu disgrafie (disortografie), către un profesor asistent. Se interzice profesorului asistent să corecteze sau să intervină în dictarea realizată de elev.

c) Pentru a reduce barierele determinate de tulburarea specifică de învățare, dar fără să le faciliteze realizarea lucrării din punct de vedere cognitiv, candidații cu TSI pot utiliza materiale sau instrumente compensatorii, inclusiv tehnologii asistive ca de exemplu: calculatorul de buzunar/birou, tabla pitagoreică, tabelele cu formule matematice.

(3) Lucrarea redactată de candidat pe calculator se listează în sala în care a fost susținută proba și se semează pe fiecare pagină de către candidat. Unul dintre profesorii asistenți asigură secretizarea și transcrierea lucrării în broșură/pe coli tipizate.

(4) Comisia județeană/a municipiului București de organizare a evaluării naționale poate aproba și alte măsuri pentru adaptarea condițiilor de susținere a probelor Evaluării naționale pentru candidații cu TSI, precum folosirea instrumentelor compensatorii (de exemplu hărți mentale, scheme conceptuale), la propunerea comisiilor din unitățile de învățământ, avizate de către inspectorul de specialitate care coordonează disciplina respectivă/cadrul didactic desemnat de ISJ/ISMB, cu informarea Comisiei Naționale.

(5) Comisia Națională de Bacalaureat poate aproba și alte măsuri pentru adaptarea condițiilor de susținere a examenului de bacalaureat pentru candidații cu TSI, precum și folosirea instrumentelor compensatorii (de exemplu hărți mentale, scheme conceptuale), avizate de către inspectorul de

specialitate care coordonează disciplina respectivă/cadrul didactic desemnat de ISJ/ISMB, la propunerea comisiilor de bacalaureat județene/a municipiului București.

2. DISPOZITII FINALE

Art. 17 (1) Timpul destinat efectuării lucrărilor scrise se poate mări, cu maximum două ore, conform prevederilor Metodologiei de organizare și desfășurare a evaluării naționale pentru elevii clasei a VIII-a, respectiv Metodologiei de organizare și desfășurare a examenului național de bacalaureat.

(2) Pe parcursul probelor scrise se acordă, la cerere, pauze, avându-se în vedere încadrarea în termenul maxim prevăzut pentru elaborarea lucrării.

(3) Candidații cu deficiențe de vedere, deficiențe de auz și tulburări de neurodezvoltare pot susține probele de examen în săli de clasă distincte, cu supraveghere audio-video, dacă această solicitare este menționată în cererea depusă de părinții/tutorilor legal instituți/reprezenților legali ai elevilor/elevii majori

(4) Supravegherea candidaților în sala de examen este asigurată de cel puțin doi profesori asistenți, membri ai comisiei de examen.

(5) Pentru candidații care beneficiază, la data aprobării prezentei proceduri, de suportul unui însoțitor, pe perioada probelor, părinții/tutorii legali instituți/reprezenții legali ai elevilor/elevii majori, menționează, în cererea depusă, prezența însoțitorului în sala de examen.

Însoțitorul poate fi: un cadru didactic itinerant și de sprijin, un cadru didactic cu specializarea Psihopedagogie specială/Psihologie/Pedagogie familiarizat cu problematica deficienței elevului, desemnat de ISJ/ISMB sau un psiholog/specialist-terapeut personal al elevului, la propunerea părinților/tutorilor legal instituți/reprezenților legali. În cazul candidaților cu deficiență de auz, însoțitorul este înlocuit de interpretul limbajului mimico-gestual. Accesul acestora în centrul de examen este permis în baza unei delegații semnate de inspectorul școlar general, cu respectarea condiției de a nu preda disciplina de examen pentru care asigură însoțirea candidatului în sală și nici la clasa din care provine acesta.

(6) Toate persoanele care au acces în sălile de examen, în calitate de însoțitori, interpreți ai limbajului mimico-gestual, profesori asistenți etc. pentru a oferi sprijin elevilor cu deficiențe, conform mențiunilor din secțiunile precedente, nu trebuie să fie în situație de incompatibilitate, respectiv să nu aibă rude sau afini până la gradul al IV-lea printre elevii care participă la respectiva sesiune de examen.

(7) Cadrul didactic itinerant și de sprijin/cadrul didactic cu specializarea Psihopedagogie specială/Psihologie/Pedagogie, desemnat de ISJ/ISMB în calitate de însoțitor al elevului poate face parte, ca asistent, din comisia de examen.

Art. 18. Măsurile prevăzute la art. 17 se aplică, integral sau diferențiat, după caz, și pentru alte tulburări de dezvoltare decât cele menționate distinct în prezenta procedură, pentru care există dovezi medicale și pentru care se solicită în scris adaptarea procedurii de susținere a examenului.

Art. 19. (1) Prezenta procedură se aplică tuturor probelor specifice examenelor naționale: evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII-a și examenul național de bacalaureat – sesiunea 2022.

(2) La solicitarea conducerii unității de învățământ, comisia județeană/a municipiului București de examen aprobă aplicarea prevederilor prezentei proceduri potrivit tipului și gradului de deficiență, tulburare de spectru autist / tulburare specifică de învățare/ADHD și numește / delege specialiștii în

comisia/centrul de examen. Din comisiile/centrele de examen în care sunt înscriși elevi pentru care se aplică prezenta procedură fac parte și cadre didactice cu specializarea Psihopedagogie specială/Psihologie/Pedagogie.

(3) Pentru cazuri speciale, vizând oricare dintre tipurile de deficiențe/ dizabilități, Comisia Națională de Bacalaureat, respectiv Comisiile județene/a municipiului București de Organizare a Evaluării Naționale pot aproba, prin proceduri specifice, și alte măsuri pentru adaptarea condițiilor de susținere a probelor de examen pentru elevii cu deficiențe, la solicitarea comisiilor de bacalaureat județene/a municipiului București, respectiv la solicitarea comisiilor din unitățile de învățământ, pentru evaluarea națională, în baza documentelor prezentate la înscriere.

Art. 20. Înaintea fiecărei probe de examen, atât profesorii asistenți, cât și însoțitorii candidaților, sunt instruiți cu privire la aplicarea prevederilor prezentei proceduri.

Art. 21. (1) Ministerul Educației asigură postarea pe site-ul propriu și transmiterea prezentei proceduri în inspectoratele județene/ISMB, care au obligația diseminării acesteia în fiecare unitate de învățământ preuniversitar care școlarizează elevi în clasa a VIII-a, respectiv în clasele a XII-a/a XIII-a. Conducerile unităților de învățământ răspund de informarea elevilor și a părinților /tutorilor/reprezentanților legali ai elevilor cu privire la prevederile prezentei proceduri.

(2) Conducerile unităților de învățământ și ale inspectoratelor școlare întreprind măsuri pentru informarea elevilor/părinților/tutorilor legal instituți/reprezentanților legali ai tuturor elevilor cu deficiențe care susțin examenele naționale cu privire la modalitățile de adaptare a procedurilor de examinare de care pot beneficia, la cerere, precum și cu privire la calendarul și locul depunerii solicitării respective. Informațiile vor fi afișate la sediul fiecărei unități de învățământ /ISJ/ISMB/CJRAE/CMBRAE, precum pe site-urile acestora și se va indica și un număr de telefon la care pot fi obținute informații suplimentare.

Director General

Mihaela Tania Irimia

Director General

Mirela Gabriela Toma

Director

Eugen Stoica

Șef Serviciu

Liana Maria Mitran

Director

Alexandu Szepesi

